

КАТЯ ИССА

Университет по архитектура, строителство и геодезия – София

✉ katyaissa@abv.bg

БЪЛГАРСКИЯТ ЕМИГРАНТСКИ ЕЗИК ПРЕЗ XIX И ПРЕЗ XXI ВЕК: ПРИЛИКИ И РАЗЛИКИ

Всеки език, попаднал в чуждоезиково обкръжение поради емиграцията на свои носители, е подложен на влияние от езика на страната приемник. Българският не прави изключение. В езиковите ситуации извън България в него нахлуват елементи от чуждия език, които постепенно го деформират и след време го заличават напълно. Степента на неговото владение от следващите поколения български емигранти зависи от различни социални, исторически, чисто лингвистични или екстралингвистични фактори, различни на различните места по света, където има български емигрантски общности, както и от различните приоритети на обществата през различните исторически периоди. В статията се прави опит за съпоставителен анализ на два такива периода – XIX и XXI в., различни във всички възможни сфери на човешка реализация, с много противоположни показатели, които оказват влияние върху запазването (съхраняването на езика в диаспората, XIX в.) или изоставянето (забравянето при доброволна делиберация, XXI в.) на първия (родния) език на българските емигранти. Въпреки това в двата изследвани периода се установява нишка на приемственост, която се дължи, от една страна, на нормалните процеси на адаптация на чуждоезичния материал към структурата на заимстващия език, а, от друга страна – на етноспецификата на българите и на особеностите на техния уникален светоглед.

Ключови думи: езикови промени, идентични по насоченост, но различни по своето темпо, социокултурна обстановка през двата периода, диахронен (XIX в.) и синхронен (XXI в.) анализ

Katya Issa

University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy – Sofia

✉ katyaissa@abv.bg

BULGARIAN EMIGRANT LANGUAGE IN THE XIX AND XXI CENTURIES: SIMILARITIES AND DIFFERENCES

Every language that finds itself in a foreign language environment due to the emigration of its native speakers is influenced by the language of the host country. Bulgarian is no exception. In the language situations outside Bulgaria, elements of the foreign language invade it, which gradually deform it and after a while erase it completely. The degree of its mastery by the next generations of Bulgarian emigrants depends on various social, historical, purely linguistic or extra-linguistic factors, different in different parts of the

world where there are Bulgarian emigrant communities, as well as on the different priorities of societies in different historical periods. The article attempts to compare the analysis of two such periods – 19th and 21st century, different in all possible areas of human realization, with many opposite indicators that affect the conservation (preservation of the language in the diaspora, XIX century) or the abandonment (forgetting in voluntary deliberation, 21st century) of the first (native) language of Bulgarian emigrants. However, in the two studied periods a thread of continuity is established, which is due, on one hand, to the normal processes of adaptation of the foreign language material to the structure of the borrowing language, and on other hand, to the ethno-specificity of the Bulgarians and their unique worldview.

Keywords: language changes, identical in direction, but different in their tempo; socio-cultural situation during both periods; diachronic (19th century) and synchronous (21st century) analysis
